
Thò p niên 50 cò a thò kò trò c, bên cò nh ngò ðình xóm Lò Gò ch- Hoàng Diò u có gian nhò gò nhò làm lò p hò c vò lòng cho con em cò ðân. Anh Hai hò c ðó hai năm vò i thò y giáo Cò ng - con rò bác An - và thò y Vàng. Năm 1955, trò ng tiò u hò c Trò n Bình Trò ng xây xong, ba xin cho anh vào lò p năm (lò p 1 bậy giò). Tò t năm lò p tò, ba nói:

-Mình vò Huò thăm nò i.

Ba ðò n anh Hai vò tò n làng Vĩnh Xò ng ra mò t hò tò c ðò a cháu ðích tôn. ðò t làng sò n lam chò ng khí, anh bò bò nh sò t rét nghò hò c hò n mò t tháng nên bò ð lò i lò p. Thò t lằng xò t! Bò i anh là hò c sinh chăm ngoan, hò c giò i ðò c thò y cô yêu mò n.

Lên lò p nhò t, anh vò t qua hò n ba ngàn hò c sinh thi ðò u vào trò ng nam trung hò c Trò n Hò ng ðò o, ngò trò ng công danh giá ð Dalat.

Hò c trung hò c ðò nhò t cò p là thò i kò hò nh phúc cò a anh Hai, ngoài viò c hò c chò, anh tò p ðánh ðàn, vò, làm thò, làm tranh bò ng mùn cò a...Mò i chò nhò t. anh Hai khò e mò nh trong chiò c quò n soóc vò i ðày, áo kaki vàng ngò n tay, vò cao gò n tò i ðò u gò i; chân mang giày ba ta, ðò u ðò i chiò c mũ nò rò ng vành 4 múi, ðeo chiò c khản quàng, sinh hò t Hò ng ðò o ðò o Quán Lâm Viên cò nh hò Xuân Hò ng. Anh Hai khéo tay ðùng dao nhò n ðò u chò m trò con vò t và lá cây trên chiò c gò y leo núi.

Lên trung hò c ðò nhò cò p, anh Hai chò n ban B. Ngày xò a hò c sinh ðò ð c phân ban tò lò p ðò tam (lò p 10): ai muò n trò thành bác sĩ chò n ban A chuyên sinh vò t, lý hóa; kò thích làm kò sò, nhò khoa hò c theo ban B nghiên cò u toán, lý hóa; ngò ðò i ðeo ðò i mò ng văn chò ng, luò t sò hò c ban C ðào sâu văn, sinh ngò.

Hai năm sau anh thi tú tài I. Chò ng trình buò c thí sinh thi tò t cò các môn hò c, mò i môn nhò hò sò. Ví ðò ban B môn Viò t văn (hò sò 2). Toán (5) Lý hóa (4). Sinh ngò 1 (2). Sinh ngò 2 (1). Vò n vò t (1). Sò ðò a công ðân (3 môn nên hò sò 3) và ðò m thêm môn thò ðò c. Hò c sinh thò ng ðò ð c 0,5 hay 1 ðò m cò ng thêm vào tò ng sò ðò m cò a mình,

Anh Hai rớt tú tài I nên ngang cấp với cha Ba. Anh Hai và cha Ba học thêm cấp luyện thi của trường Văn Học với thầy Phạm Kế Viêm và thầy Thân Trọng Bình, nên thi đỗ y giỏi. Cuối năm cấp hai đậu thi đậu và cùng nhau lên cấp đại học.

Năm đó, trường Bùi Thị Xuân con gái học ban B và trường Trần Hoàng Diệu ban C ít nam sinh nên lên đầu tiên 2 trường học đổi học trò cho nhau và cha Ba vào đứng cấp của anh Hai.

Nhóm bạn học sinh khí thế vào, cấp học của anh Hai sinh đứng lên. Học sinh giỏi tìm thêm toán khó khoe con gái; mấy người siêng học vì không muốn đứng như trời trơ học cấp. Cha Ba có nhiều bạn: cha Trường Thanh có khuôn mặt làm mẫu ở tiệm như Ngọc Duy, cha Kim Oanh thông minh, cha Nguyễn Văn Thanh thùy mị đằm đằm, cha Lê Thị Hoàng có đôi mắt đẹp với hàng lông mi cong vút... bạn anh Hai gan t:

-Mày qu là có ph c.

Anh Hai cười, bạn bạn thích làm em anh Hai nhưng bạn cha Ba đâu muốn làm cha đâu, mặc dù lúc nào cũng gọi:

-Anh Hai ơi! Anh Hai ơi!

Sáng sớm, cha Ba và các bạn đi bộ đến trường. Trường khá xa, phía bên kia nghĩa địa. Anh Hai có lòng tốt muốn cha cha Ba đi học như đi nào cha cha lên ngồi phía sau chiếc xe đạp cà tàng. Bạn anh Hai kiếm chỗ vô nhà để trò chuyện với cha Ba. Ba bắt gặp ôn t:

-Con vô nhà ráng học cha rớt phải đi lính. Khó đó.

Thời cha Ba vào học chung, cuộc sống hòa bình giữa hai anh em có bóng mây che cấp. Trường đây như môn ph anh Hai đến đến ngày thi mới học, nay phải lo học tập cấp. Các thầy biết hai

anh em ruột nên giờ trở c ch Ba lên đ c bài thì l n sau anh Hai đ c g i.

Đ t n c b y gi trong th i k chi n tranh ác li t, nam sinh h c c c l c vì thi r t tú tài phải đi lính ngay. Sau bao nhiêu năm, anh Hai trở m ngâm:

-Tôi giờ anh Hai luôn nh th i gian h c chung v i Ba và b n bè th i y.

Sau khi thi tú tài II, ch Ba h c s phạm t n Qui Nh n. Anh Hai l ra phải vô quân tr ng Th Đ c nh ng ba xin cho anh vào ban Dân V n thu c Ty Thông Tin - Chiêu H i Tuyên Đ c cùng v i anh Hoàng M nh Toàn, con bác Hoàng Xuân Tô, đ đ c hoãn đ ch.

Tú tài II đ c t ch c m t năm 2 l n cách nhau ch ng 1 tháng. Anh Hai v a đi làm và ôn bài đ cu i năm thi l i. K thi này anh x p vào thí sinh t do. Thí sinh t do th ng là lính tráng thích v thi đ ngh phép h c công ch c mu n tăng ng ch tr t... Giám th nghiêm ng t vì thí sinh ngang tàng mang tài li u trong ng i hay loay hoay quay cóp. Giám kh o s đánh r t nh ng bài thi có câu tr l i gi ng nhau. B i v y thí sinh t do đ u r t ít.

Anh T đ u tú tài I, anh lên h c v i anh Hai. Anh T h c ban A nên hai anh m nh ai n y h c. Thi xong tú tài II, anh Ba vô quân tr ng Th Đ c nh m mùa hè đ l a, ba không yên tâm nh ng đành ch u. Anh Hai đi làm có ti n cho ch Ba Qui Nh n, anh T trong quân tr ng Th Đ c tiêu v t.

Năm sau, anh Hai đi thi m t mình. Anh n m lòng th c a c Tr n T X ng

*T p t nh ng i đi t cũng đi,
Cũng l u cũng ch u cũng đi thi.*

Và ng m ngùi

Bò ng buò n còn muò n nói nỏng chi?

Đò nhò t buò n là cái hò ng thi,

Nỏm sau nỏ a, anh Hai hò c chung vò i tòi. Tòi thò ng anh Hai nhò t nhà bò i tòi muò n gì anh cũng chiò u, anh đò y tòi đò n mandoline, cùng nhau tò p ỏn gò o lỏ c... đò mò i thò trên đò i.

Bỏ ngày anh Hai tò i Ty Thông Tin, tòi đò n trò ng. Tò i vò , hai anh em cùng hò c vò i nhau. Đò tòi khò i buò n ngò anh mua đò ỏn vò t đò sò n. Anh nỏ m vò ng lỏ ng giỏc, hàm sò , hình hò c...và tò tò n, nhò n nò i chò lỏ i cho tòi:

-ỏ a! sao cái gì Hai cũng biò t mà sao Hai thi rò t hoỏi vò y.

-Chò c tò i cái sò . Có hò i Hai làm bài toán ngon lành, đò n khi xoay com pa vò hình thì Hai vô ý lỏ p bi màu đò n khi bút lỏ i màu xanh; giỏm khò o cho là làm đò u bài. Mà cũng tò i Hai không có thò i giò hò c bài môn phò .

-Hai buò n không.

-Còn đò c ngò i đò y hò c là may mò n. Anh Đò c, bò n Hai, đò lính cò nỏm chò a thò y vò thỏm nhà mò i buò n kỏi.

Cò đò m hai anh em hò c khuyỏ, chiò c bóng đò n chò u nỏng không nò i vò toỏng, may mà không xỏy ra thò ng tích.

Cuò i nỏm, tòi đò u, anh Hai lỏ i rò t. Tòi thi vỏo trò ng Sò phò m Dalat. Anh Hai thi đò t hai cũng không đò u. May sao, đò toán ra khó nỏn ngò i ta lỏ y đò m thò p xuò ng mò t chòt. Anh Hai đò u vò t tú tài II. Hai anh em cùng ghi danh hò c ở viò n Đò i Hò c Dalat.

Dalat m nh danh là thành ph văn hóa b i ngoài h th ng tr ng Vi t, tr ng Pháp đa đ ng... còn có Vi n Đ i H c t o đ i u ki n cho m i ng i ti n thân : th y Di p Đ i n Chi, hi u tr ng tr ng ti u h c Tr n Bình Tr ng, th y h c l y c nh n văn ch ng ngành Hán văn năm g n 70 tu i. Th y Nguy n Nam Ninh đ y tô i l p Nhì. Năm hai đ i h c, tô i đ c đ bu i trình lu n văn cao h c c a th y v i tiêu đ : Tám b n đ i u tr n c a Nguy n Tr ng T .

Tôi h c chính ở tr ng S Ph m nên ghi danh Văn Khoa ban Vi t Văn đ đ m n bài v t h c. Anh Hai ch n môn Anh văn. Giáo s c a Vi n Đ i H c Dalat ph n l n th nh gi ng t Sài Gòn lên nên tu n nào có th y, sinh viên h c kín gi ; ngày th ng th i khóa bi u thông th h n. Sinh viên lên tr ng hay đ o quanh t gi ng đ ng này qua gi ng đ ng khác, c nh đ p nên th . Tôi v i v i nh:

-Hai ch em ch p hình k ni m đi.

Anh Hai chịu em gái m t n a ngày đ ch p hình. Trong album tô i có nh ng t m hình l u ni m c nh l p, c ng, sân tr ng Bùi Th Xuân; đ i c c a Vi n đ i h c; tháp chuông, d y l p g h c và đ m lau s y tr c l p S ph m Dalat. Tô i vô tâm không ch p tr l i hình anh Hai.

H c đ c n a năm, khoa Anh văn bu c sinh viên ph i có m t trong gi đ m tho i m i đ c thi, anh Hai đành b đ . Năm sau, anh Hai h c khoa Qu n Tr Kinh Doanh. Đ n k thi cu i năm:

-Sáng nay, Hai có thi không, ch em v i. Sáng nay, em thi.

-Thôi đi m t mình đi. Tu n, con dì B y, coi giùm Hai nói chi u m i thi.

Tôi nhìn vào b n tin c a Vi n tìm phòng thi, th y khoa Qu n Tr Kinh Doanh c a anh Hai có gi thi bu i sáng. Không đ i n tho i cũng nh xe đ báo tin cho anh Hai nên tô i v a làm bài thi v a lo l ng

Năm sau tô i lên năm 3, anh Hai cũng v a lên năm 2 thì đ n bi n c năm 1975, h u h t sinh

